

Donderdag, 18 november 1999

4. Herziening van de Verdragen / Volgende IGC

A5-0058/1999

Resolutie van het Europees Parlement over de voorbereiding van de herziening van de Verdragen en de volgende Intergouvernementele Conferentie (C5-0143/1999 – 1999/2135(COS))

Het Europees Parlement,

- gezien de conclusies van de Europese Raad van Keulen, die zijn voornemen bevestigt „begin 2000 een conferentie van de vertegenwoordigers van de regeringen der lidstaten bijeen te roepen, waarop een regeling moet worden getroffen voor alle institutionele vraagstukken die in Amsterdam niet werden opgelost, en nog vóór de uitbreiding tot een oplossing moeten worden gebracht” (C5-0143/1999),
 - gelet op het besluit van de Europese Raad van Keulen over de opstelling van een handvest voor de grondrechten van de Europese Unie,
 - gelet op de door de voorzitter van de Commissie, de heer Prodi, op 21 juli 1999 voor het Europees Parlement afgelegde verklaring dat het „een fout van historisch formaat zou zijn als er in Helsinki een gereduceerde intergouvernementele conferentie wordt georganiseerd, alleen maar vanwege de collectieve angst om de ware uitdagingen van de toekomstige uitbreiding in het vizier te nemen”,
 - gezien de door de heer Barnier, lid van de Commissie, op 6 september 1999 voor de Commissie constitutionele zaken afgelegde verklaringen over de herziening van de Verdragen en met name over het constitutionaliseringsproces van de Europese Unie en de aanpak bij de herziening,
 - gezien het verslag van de door de heer Dehaene voorgezeten Groep van deskundigen van de Commissie,
 - onder verwijzing naar zijn resoluties van 19 november 1997 over het Verdrag van Amsterdam⁽¹⁾, van 6 mei 1999 over de methode en het tijdschema voor de volgende institutionele hervorming⁽²⁾ en van 16 september 1999 over de opstelling van het Handvest van de fundamentele rechten⁽³⁾,
 - onder verwijzing naar paragraaf 15 van zijn bovengenoemde resolutie van 19 november 1997 waarin het zijn instemming betuigt heeft met de gemeenschappelijke verklaring van België, Frankrijk en Italië waarin aangedrongen wordt op institutionele hervormingen als een voorwaarde voor uitbreiding,
 - gezien het verslag van de Commissie constitutionele zaken en de adviezen van de Begrotingscommissie, de Commissie begrotingscontrole, de Economische en Monetaire Commissie, de Commissie juridische zaken en interne markt en de Commissie industrie, externe handel, onderzoek en energie (A5-0058/1999),
- A. overwegende dat in mei 2000 de Europese Gemeenschap vijftig jaar bestaat en dat zij zich sedert de eerste Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal geleidelijk ontwikkeld heeft tot een politieke unie op basis van de tweeledige legitimiteit als Unie van staten en Unie van volkeren,
- B. overwegende dat de invoering van een representatieve democratie op het niveau van de Europese Unie tot uiting komt in de uitoefening van wetgevende, budgettaire en controlerende bevoegdheden en in de opnemings van het Europese burgerschap in de Verdragen, en dat een en ander de Unie in staat heeft gesteld een ontwikkeling door te maken, die bij de volgende herziening in aanmerking moet worden genomen,
- C. overwegende dat de Unie zich voor geheel nieuwe politieke, economische en sociale uitdagingen geplaatst ziet, zowel intern als wat de betrekkingen met de rest van de wereld betreft, en dat het steeds duidelijker wordt dat het Verdrag in de huidige vorm het noch mogelijk maakt voor deze problemen een doeltreffende oplossing te vinden noch voor de volledige participatie van de burger te zorgen,
- D. wijzend op de crisis rond de Commissie, die bepaalde institutionele tekortkomingen van de Europese Unie naar voren heeft gebracht en overwegende dat de crisis in het voormalige Joegoslavië en de oorlog in Kosovo de tekortkomingen van de Unie op het gebied van het buitenlands, veiligheids- en defensiebeleid hebben aangetoond,
- E. overwegende dat de hervorming van de Unie de gelegenheid moet bieden om contact met de Europese burgers te leggen dan wel te hernieuwen,

⁽¹⁾ PB C 371 van 8.12.1997, blz. 99.

⁽²⁾ PB C 279 van 1.10.1999, blz. 416.

⁽³⁾ Deel II, punt 10 a) van de notulen van die datum.

Donderdag, 18 november 1999

- F. overwegende dat de Europese Raad van Keulen in het licht van deze problemen beseft heeft dat een herziening van de Verdragen nodig is, maar dat hij besloten heeft een IGC bijeen te roepen die zich voornamelijk beperkt tot de behandeling van institutionele vraagstukken die in Amsterdam niet werden opgelost, maar ook andere kwesties kan behandelen, en in concreto de in het Protocol betreffende de instellingen in het vooruitzicht van de uitbreiding van de Europese Unie behandelde kwesties, en die welke voortvloeien uit de tenuitvoerlegging van het Verdrag van Amsterdam;
- G. eraan herinnerend dat het Parlement direct na de Europese Raad van Amsterdam en later daarna diverse keren zijn opvatting te kennen heeft gegeven over een ambitieuze hervorming van de Unie — verdergaand dan dit protocol — die beter is afgestemd op de in Europa op te lossen problemen,
- H. overwegende dat er geen sprake van is het uitbreidingsproces te vertragen, vooral gedachtig aan de ontberingen waaronder de Midden- en Oost-Europese landen gedurende ruim veertig jaar dictatuur hebben geleden, maar dat de omvang van deze uitbreiding de vorige volledig in het niet doet vallen en de soliditeit van de Europese opbouw op de proef zal stellen,
- I. overwegende dat de uitbreiding de gelegenheid en aanzet moet zijn om tot een diepgaande hervorming van de Unie te komen, en dat door uitstel van een dergelijke algemene hervorming tot na de uitbreiding deze hervorming alleen maar moeilijker en onzekerder wordt,

Doelstellingen van de toekomstige hervorming van de Unie

1. wijst er met klem op dat een uit een zo groot aantal lidstaten bestaande Europese Unie over de middelen moet beschikken om de gemeenschappelijke doelstellingen op politiek, economisch en sociaal vlak te verwezenlijken;
2. is bijgevolg van oordeel dat de volgende hervorming van de Unie de instellingen moet versterken, en ze doeltreffender, doorzichtiger en democratischer moet maken, teneinde de legitimiteit van de Europese Unie in de ogen van de burger te vergroten, het hoofd te bieden aan de uitbreiding, in de wereld een actieve rol te spelen, de burgers beter te dienen, de fundamentele rechten te versterken en haar interne veiligheid te vergroten;

Methode voor de toepassing van de komende hervorming van de Unie

3. acht het noodzakelijk dat bij de komende hervorming van de Unie onderstaande doelstellingen worden bereikt:
 - een breed openbaar debat en een algehele transparantie,
 - een voortdurende dialoog met de kandidaatlanden,
 - invoering van een democratische procedure voor de opstelling en goedkeuring van de wijzigingen in de Verdragen,
 - de samenhang van de uitkomsten;
4. meent dat de communautaire methode, volgens onderstaande aanwijzingen, kan worden toegepast bij de voorbereiding en het verloop van de komende hervorming van de Verdragen;
5. verzoekt de Commissie een alomvattend voorstel over de hervorming van de Unie te doen en vòòr de officiële opening van de IGC een concreet plan voor de herziening van het Verdrag voor te leggen; gaat ervan uit dat de IGC dit plan aanvaardt als onderhandelingsbasis; acht het nodig tot politieke overeenstemming te komen met de Raad en de Commissie over de agenda en over de methode voor de herziening van de Verdragen;
6. acht het onvermijdelijk om ter voorbereiding van de werkzaamheden van de IGC met de nationale parlementen van de lidstaten te overleggen en een open dialoog aan te gaan met de parlementen van de kandidaat-lidstaten en de diverse vertegenwoordigers van de diverse groepen in de samenleving;
7. zal, in overeenstemming met artikel 48 van het EU-Verdrag, advies uitbrengen over het bijeenroepen van de IGC, in het licht van de besluiten van de Europese Raad te Helsinki en de uitkomst van het bovenbedoelde gezamenlijk overleg inzake de agenda en de methode die voor de IGC zijn vastgesteld;
8. dringt erop aan dat de IGC zo snel mogelijk na de Europese Raad van Helsinki in december 1999 wordt bijeengeroepen;

Donderdag, 18 november 1999

9. acht het vanzelfsprekend en tevens zijn goed recht dat het ten volle betrokken wordt bij alle fasen van de IGC en op alle niveaus, via twee door het Parlement zelf aangewezen vertegenwoordigers;
10. wenst dat het eindbesluit van de lidstaten hem in het kader van de instemmingsprocedure wordt voorgelegd;

De inhoud van de hervormingen

11. verklaart dat de agenda van de komende hervorming van de Unie en derhalve het mandaat dat door de Europese Raad zal worden vastgesteld, in verband met de uitbreiding, de volgende punten moet omvatten:

De constitutionalisering van de Unie: Europa nader tot de burgers brengen

12. juicht het besluit toe om een Handvest van de fundamentele rechten op te stellen;
13. is van oordeel dat in het vooruitzicht van een uitgebreide Unie een constitutioneel proces op gang moet worden gebracht, gericht op vereenvoudiging en hervorming van de Verdragen teneinde deze voor de burger doorzichtiger en inzichtelijker te maken, is de mening toegedaan dat de opstelling van een Handvest van de fundamentele rechten een integrerend deel is van dit constitutionele proces;
14. is ervan overtuigd dat deze constitutionele procedure de rechten van de lidstaten en de burgers van de Unie zou verankeren en de bevoegdheden van de gezamenlijke instellingen verduidelijken;
15. is van mening dat de constitutionalisering van de Unie met name de bundeling van de Verdragen in één tekst vereist, alsmede een splitsing in twee gedeelten:
 - a) een constitutioneel gedeelte waarin de preambule, de doelstellingen van de Unie, de grondrechten en de bepalingen aangaande de instellingen, de besluitvormingsprocedures en de verschillende bevoegdheden zijn opgenomen,
 - b) een gedeelte waarin de overige terreinen van het huidige Verdrag zijn vastgelegd;
16. is van mening dat de IGC de procedure voor de toekomstige herziening van de Verdragen, die is gebaseerd op de tweeledige legitimiteit van de Unie, moet wijzigen teneinde te komen tot de democratisering van het hervormingsproces door de instelling van een medebesluitvormend gezag, waarvan zowel de instelling die de lidstaten vertegenwoordigt als die welke de burgers van de Unie vertegenwoordigt, deel uitmaken;
17. pleit voor de opstelling van een statuut van de politieke partijen op Europees niveau als een positieve stap om de politieke deelneming van de burgers te vergemakkelijken;

De omvang van de hervormingen van de instellingen

18. dringt erop aan dat de IGC een hervorming van de instellingen op gang brengt door middel van een aanpassing van hun samenstelling, taak, samenwerking en organisatie, ter versterking van hun democratisch gehalte en derhalve hun doeltreffendheid, zodat zij opgewassen zijn tegen de uitbreiding van het aantal leden van de Unie;
19. verklaart nogmaals er vast van overtuigd te zijn dat besluitvorming via gekwalificeerde meerderheid en medebeslissingsprocedure gangbaar moet worden voor de algemene wetgevingsbesluiten van de Gemeenschap; de eenparigheid mag alleen nog gelden voor kwesties van constitutionele en fundamentele aard;
20. meent dat nu krachtige besluiten moeten worden genomen ten aanzien van het opnieuw wegen van stemmen in de Raad en de samenstelling van de Commissie;
21. meent dat, in het vooruitzicht van een vergroot Europa, veel verbeteringen in het functioneren van de Raad kunnen en moeten worden aangebracht zonder dat daarvoor herziening van het Verdrag vereist is en dat die verbeteringen in hetzelfde tijdpad als de komende IGC zouden kunnen passen; beklemtoont dat het Parlement zich bij zijn advies over de uitkomst van de IGC onder andere zal laten leiden door de resultaten die op dit punt binnen de Raad zijn geboekt;
22. is van mening dat het effect van de uitbreiding op de instellingen niet beperkt blijft tot de Commissie maar zich uitstrekt tot andere instellingen en organen waaronder de Raad en de Europese Raad, en dringt erop aan dat de komende IGC ook de kwestie van de samenstelling, het functioneren en de bevoegdheden van het Hof van Justitie, het Gerecht van eerste aanleg, de Rekenkamer, het Comité van de regio's en het Economisch en Sociaal Comité behandelt, alsmede de gevolgen van de gemaakte keuzes voor de toekomstige werkmethode van deze instellingen;

Donderdag, 18 november 1999

23. wijst erop dat het plafond van 700 leden van het Europees Parlement betekent dat er tevens een herziening moet plaatsvinden van het aantal zetels per lidstaat en is van plan daarover met een voorstel te komen;
24. meent dat vergaderingen van de Raad waarop besluiten van wetgevende aard worden genomen, voor het publiek toegankelijk moeten zijn;
25. dringt aan op aanscherping van de Verdragsbepalingen ten aanzien van de mogelijkheid van collectief aftreden van de Commissie en pleit voor zijn recht om, evenals de Raad, bij het Hof van Justitie te verzoeken om het aftreden van een individuele Commissaris, ingevolge de artikelen 213 en 216 van het EGVerdrag, en op de opneming in het Verdrag van de „Prodi-procedure”, die het de voorzitter van de Commissie mogelijk maakt een individuele commissaris te ontslaan; wenst dat in het Verdrag wordt voorzien in de mogelijkheid dat de voorzitter van de Commissie in het Parlement de vertrouwenskwestie stelt;
26. is gekant tegen iedere poging om het monopolie inzake initiatiefrecht van de Commissie in het kader van de eerste pijler tijdens de IGC ter discussie te stellen;
27. is van opvatting dat het democratisch gehalte van de Unie nog moet worden versterkt en dringt derhalve aan op de versterking van zijn taak, met name op begrotingsgebied en bij de benoemingen binnen de instellingen en organen van de Europese Unie;
28. wenst dat het Parlement voor zijn eigen werkwijze verantwoordelijk wordt gesteld;
29. dringt aan op versterking van de bescherming van de financiële belangen van de Gemeenschap, met name de verplichting van de lidstaten om fraude te bestrijden;

Nieuwe bepaling inzake grotere integratie

30. is met het oog op de uitbreiding van mening dat het debat over flexibiliteit voortgezet moet worden en dat de vast te stellen bepalingen enerzijds de mogelijkheid voor afzonderlijke lidstaten om een besluit tegen te houden moeten verkleinen en anderzijds moeten zorgen dat de institutionele eenheid in het kader van de Unie bewaard blijft;
31. dringt erop aan opnieuw te kijken naar de bepalingen inzake nauwere samenwerking in het Verdrag van Amsterdam teneinde deze op doeltreffende wijze te kunnen toepassen op terreinen waar een aantal lidstaten bereid en in staat is hun integratie te verdiepen, zonder dat afbreuk wordt gedaan aan de belangen van andere lidstaten of het geheel van communautaire verworvenheden;

Versterking van de externe rol van de Unie

Rechtspersoonlijkheid

32. is van mening dat de internationale status van de Unie, haar herkenbaarheid en onderhandelingspositie beperkt zullen blijven, zolang zij niet een eigen rechtspersoonlijkheid heeft; meent dat de Unie derhalve in het kader van de internationale betrekkingen dient te beschikken over een juridisch gezag dat voor de uitoefening van haar taken en het bereiken van haar doelstellingen vereist is;

Veiligheid en defensie

33. sluit zich aan bij de verklaring van de lidstaten tijdens de Europese Raad van Keulen dat de instrumenten van het GBVB moeten worden versterkt, en pleit voor de invoering, volgens een heldere en strakke agenda, van een gemeenschappelijk Europees veiligheids- en defensiebeleid, met procedures die de nationale belangen van de lidstaten waarborgen, een beleid waardoor de buitengrenzen van de lidstaten als grenzen van de Europese Unie worden gegarandeerd;
34. dringt erop aan dat middels de integratie van de WEU, volgens een strak tijdspad, een interventiemacht wordt opgericht die beschikt over een geloofwaardig militair potentieel; meent dat de institutionele problemen die worden veroorzaakt door een dergelijke integratie, en de gevolgen ervan op de juiste wijze moeten worden aangepakt, en dat neutrale en niet tot bondgenootschappen behorende EU-lidstaten ten volle en met gelijke rechten aan de EU-operaties kunnen deelnemen;

Donderdag, 18 november 1999

De externe economische betrekkingen

35. dringt aan op aanscherping van de bepalingen betreffende de externe economische betrekkingen en de participatie van de Gemeenschap in multilaterale internationale organisaties en meent dat een oplossing moet worden gevonden voor de versnippering van deze teksten over de Verdragen; dringt erop aan dat de bevoegdheden van de Gemeenschap (en de bevoegdheid van de Commissie om onderhandelingen te voeren over internationale verdragen) worden uitgebreid tot alle diensten en het intellectueel eigendomsrecht, met name in verband met de WTO en andere multilaterale onderhandelingen;

36. dringt aan op versterking van de rol van het Europees Parlement wat betreft internationale overeenkomsten en het gemeenschappelijk handelsbeleid, met name bij het geven van toestemming tot en het houden van toezicht op onderhandelingen over externe overeenkomsten;

37. verlangt dat de instemming van het Parlement de algemene regel wordt voor de sluiting van internationale overeenkomsten, zoals oorspronkelijk bedoeld in de Verklaring van Stuttgart van 1983, met inbegrip van de besluiten die genomen worden over de voorlopige toepassing of opschorting van overeenkomsten in verband met schendingen van de mensenrechten of de democratische regels;

Ruimte van vrijheid, veiligheid en democratie

38. stelt vast dat het Verdrag van Amsterdam een belangrijke stap voorwaarts betekent die echter nog ten uitvoer moet worden gelegd, en is van mening dat het belang van deze materie voor de burger de opneming van de versterking van de procedures op dit gebied in de agenda van de IGC rechtvaardigt, met name met het oog op een betere toegang van de burger tot het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschap;

Versterking van het economische en sociaal en werkgelegenheidsbeleid

39. wenst dat de behandeling van adequate voorstellen met het oog op de versterking van de rol van de politieke instellingen van de Unie bij de vaststelling van de richtsnoeren van het economisch, sociaal en werkgelegenheidsbeleid van de Unie op de agenda van de IGC wordt geplaatst, teneinde betere synergie en een beter evenwicht tussen deze beleidsterreinen binnen de EU tot stand te brengen, en een referentiekader te verschaffen voor de door de Europese Centrale Bank te nemen onafhankelijke besluiten op het gebied van het monetair beleid; behoudt zich het recht voor concrete voorstellen te formuleren wanneer het advies zal uitbrengen over de bijeenroeping van de IGC;

40. wenst te worden geraadpleegd over de jaarlijkse economische richtsnoeren, de besluiten betreffende begrotingstekorten en alle andere belangrijke in het kader van de EMU te nemen besluiten, behalve in die gevallen waarin de ECB zich als onafhankelijk orgaan moet uitspreken;

41. beklemtoont het belang van de aard en de betekenis van de „sociale markteconomie” en dringt er bij de komende IGC op aan in de relevante artikelen van het Verdrag de benaming „open markteconomie” te vervangen door „sociale markteconomie” (b.v. artikel 4; artikel 98, artikel 105, enz.);

42. is van mening dat de voltooiing van de interne markt, de monetaire unie en de uitbreiding gevolgen zullen hebben voor de stelsels voor sociale zekerheid in de Europese Unie;

*

* *

43. stelt vast dat het Verdrag van Amsterdam het rechtskader voor de bescherming van de financiële belangen van de Unie heeft versterkt door de instelling van een specifieke rechtsgrondslag; dringt er echter op aan dat deze wordt aangevuld met een normgevend instrument dat aan een Europees parket onderzoeksbevoegdheden toekent volgens het schema dat in het „Corpus Juris” wordt voorgesteld;

44. dringt er bij de IGC op aan in het Verdrag bepalingen op te nemen over met name toerisme, energiebeleid, de invoering van een Europese luchtverkeerscontrole, visserij en sport;

45. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Commissie, de Raad, de regeringen van de lidstaten, de nationale parlementen, het Comité van de regio's en het Economisch en Sociaal Comité.